

VELDE, Jaak van de, journalist en letterkundige (Hamme 20 maart 1817 - Parijs 6 oktober 1893). Zoon van een notaris uit Dendermonde. Al zeer jong ging Van de Velde in de journalistiek. Van 1834 tot '37 was hij redacteur van het blad *Courrier de la Dendre*, dat hij met zijn broers uitgaf en waarvoor P. van Duyse talrijke bijdragen leverde. Daarna werkte hij mee aan het *Nederduitsch Letterkundig Jaarboekje* en aan *De Noordstar*, tijdschrift voor Letteren, kunsten en wetenschappen (hoofdredactie : P.F. van Kerckhoven). In het *Kunst en Letterblad* (hoofdredactie : F.A. Snelaert), in het *Waranda-Museum voor Nederduitse Oudheidkunde* (uitgegeven door J.W. Wolf) en in

het Belgisch Museum (van J.F. Willems) publiceerde Van de Velde talrijke volkssagen en -gebruiken.

Samen met J.A. de Laet en D. Sleenckx stichtte Van de Velde het dagblad Vlaemsch België, dat op 1 januari 1844 te Brussel verscheen. Ze waren er tevens de redacteuren van. Het blad wilde buiten de partijstrijd blijven en een zuiver Vlaamse politieke actie voeren. Toen het op 22 november 1844 verdween, werd het vervangen door De Vlaemsche Belgen. Van de Velde en Sleenckx, die er nu van overtuigd waren, dat een katholiek blad de V.B. het meest ten goede kwam, kregen de leiding van dit Vlaams-katholiek dagblad, terwijl De Laet, die als liberaal te boek stond, aan de dijk werd gezet. Op 30 juni 1845 viel deze krant.

Datzelfde jaar werd Van de Velde vertaler van het Bulletin Officiel en corrector aan de Moniteur Belge. Samen met Sleenckx bleef hij zich echter inspannen voor de V.B. Van 1846 tot '48 gaven ze, samen met P. Ecrevisse, een tijdschrift uit: De Vlaemsche Stem, tydschrift ter bevordering van de Vlaemsche zaak. Hierin wees Van de Velde geregeld op de verderfelijke invloed van de Franse en Belgisch-Franse pers op het cultureel, politiek en economisch leven in Vlaanderen.

Als lid van het Tael- en Letterkundig Genootschap te Brussel bracht Van de Velde in het verslag over de werkzaamheden van het Genootschap in 1848 kritiek uit op de V.B. door de aandacht te vestigen op de fouten in het Vlaamse denken; als een van die fouten zag hij het voortdurend geschreeuw tegen de Franse taal. Volgens hem was het gebruik van het Frans door de Vlamingen niet de oorzaak maar het gevolg van de ontaarding der Vlaamse zeden. De Vlamingen moesten dan ook Frankrijk

bevechten om zijn verdrukkende invloed, evenals de verfransten zelf in het land, in plaats van voortdurend de Franse „taal” te beschimpen. Ook op zuiver taalkundig gebied is Van de Velde actief geweest. Tussen 1845 en '48 liet hij, samen met Sleeckx, in afleveringen een *Dictionnaire complet français-flamand* verschijnen en in 1851 een *Volledig Nederduitsch-Fransch Woordenboek*. In 1850 gaven ze tevens een *Nouveau dictionnaire portatif français-flamand* en een *Nederduitsch-Fransch Zakwoordenboek* uit. Samen met G.J. Dodd publiceerden ze in 1849 een *Nouveau dictionnaire français-flamand à l'usage des collèges et des maisons d'éducation* en in 1852 een *Nieuw Vlaemsch-Fransch woordenboek, ten gebruike der collegiën en opvoedings-gestichten*.

In 1869 werd Van de Velde, die België had verlaten voor Londen, lid van de *Association of Correctors of the Press* en corrector bij *The Daily News*. Daarna ging hij naar Parijs, waar hij een *Advertising, translating, printing and newspapers Agency* stichtte. Doordat deze onderneming op een mislukking uitliep, werd hij opnieuw corrector bij de uitgever Chaix te Parijs. In Parijs is hij ook overleden.

LITERATUUR: L. Stroobant, *Jacques Vandevelde 1817-1893* (1913); - Jaak Vande Velde van Hamme, in *De Morgenbode* (14 oktober 1917); - E. de Bens, *Vlaemsch België, het eerste vlaamsgezinde dagblad* (1960); - H.J. Elias, *Geschiedenis van de Vlaamse Gedachte, II* (1963).

JANINE BEYERS-BELL